

Bruksela, dnia 4.9.2024 r.
COM(2024) 388 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

w sprawie ogólnego funkcjonowania kontroli urzędowych przeprowadzonych w państwach UE (w 2022 r.) w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin

{SWD(2024) 208 final}

Spis treści

Streszczenie	4
Wprowadzenie	6
Część 1	
Kontrole urzędowe przeprowadzane przez państwa UE w 2022 r.	9
1.1	
Informacje ogólne	10
1.2	
Sprawozdania roczne państw UE	16
1.3	
Organizacja i funkcjonowanie systemów kontroli urzędowych	17
1.4	
Środki wprowadzone w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania WKPK	19
1.4.1	
Działania podjęte w celu zapewnienia przestrzegania przepisów przez przedsiębiorstwa	20
1.4.2	
Egzekwowanie przepisów przez organy krajowe	21
1.4.3	
Działania podjęte w celu zapewnienia skutecznych systemów kontroli urzędowych	25
Część 2	
Kontrole Komisji przeprowadzone w państwach UE w 2022 r.	27
2.1	
Audyty i kontrole	28
2.2	
Zalecenia	31
2.3	
Najważniejsze punkty z kontroli przeprowadzonych przez Komisję w 2022 r.	32

2.4	
Systematyczne działania następcze podejmowane w związku z zaleceniami z audytu	36
2.4.1	
Ogólne audyty uzupełniające	37
2.4.2	
Egzekwowanie przepisów.....	38
Wnioski	39

Zastrzeżenie

Komisja Europejska przedstawia sprawozdanie zgodnie z art. 114 rozporządzenia (UE) 2017/625 ⁽¹⁾. Celem niniejszego sprawozdania jest poprawa dostępu ogółu społeczeństwa do informacji na temat kontroli urzędowych przeprowadzanych przez państwa UE oraz kontroli sprawowanej przez Komisję nad tymi kontrolami urzędowymi, w zakresie bezpieczeństwa żywności i pasz, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt, rolnictwa ekologicznego i systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych.

Wykładni prawa Unii może dokonywać wyłącznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Naszym zadaniem jest zamieszczanie aktualnych i rzetelnych informacji. Wszelkie zgłoszone błędy staramy się jak najszybciej usuwać.

Materiały wykorzystane do opracowania niniejszego sprawozdania:

- obejmują wyłącznie ogólne informacje nieodnoszące się do konkretnych sytuacji, osób lub podmiotów,
- nie ma gwarancji, że są pełne, kompletne, dokładne lub aktualne, oraz
- zostały częściowo dostarczone przez organy krajowe z państw UE, nad którymi Komisja nie sprawuje kontroli i za które Komisja nie może brać odpowiedzialności.

Niektóre dane lub informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu mogły zostać stworzone lub uporządkowane w plikach lub formatach, które nie są wolne od błędów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.

Streszczenie

W niniejszym sprawozdaniu omówiono ogólne funkcjonowanie kontroli urzędowych w państwach UE oraz działania kontrolne Komisji przeprowadzone w 2022 r. Kontrole te mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i zaufania w łańcuchu żywnościowym – od pola do stołu. Są one ważnym sposobem weryfikacji, czy przedsiębiorstwa spełniają wymogi prawne, tak aby konsumenci w UE mogli mieć pewność, że spożywana przez nich żywność jest bezpieczna. Kontrole te odgrywają również kluczową rolę w zapewnianiu sprawnego, bezpiecznego handlu żywnością, zwierzętami i roślinami zarówno w obrębie UE, jak i z państwami niebędącymi członkami UE.

Organy krajowe mają obowiązek przeprowadzać kontrole urzędowe. Jeżeli przedsiębiorstwa działające w obrębie łańcucha żywnościowego nie przestrzegają mających zastosowanie przepisów, organy są zobowiązane egzekwować wymogi w celu zapewnienia spełnienia zobowiązań przez przedsiębiorstwa.

W 2022 r. 16,4 mln przedsiębiorstw zostało objętych kontrolą urzędową, a organy krajowe przeprowadziły ok. 5 mln kontroli urzędowych w tych podmiotach. W ramach tych kontroli stwierdzono 1,2 mln przypadków niezgodności, co doprowadziło do zastosowania nieco ponad 475 000 kar administracyjnych i 12 000 działań prawnych.

Komisja sprawdza, w jaki sposób państwa UE przeprowadzają kontrole urzędowe i działania w zakresie egzekwowania przepisów.

Z kontroli Komisji wynika, że zasadniczo organy krajowe wdrożyły systemy niezbędne do monitorowania i zapewniania wdrażania przez przedsiębiorstwa wymogów UE oraz do podejmowania działań w przypadkach niezgodności. W niektórych państwach UE Komisja wykazała niedociągnięcia w systemach kontroli urzędowych, wskazując, że istnieje możliwość poprawy. W takich przypadkach Komisja wydaje zalecenia dla organów krajowych.

Komisja systematycznie podejmuje działania następcze w związku ze swoimi zaleceniami, a w stosownych przypadkach wykorzystuje swoje narzędzia egzekwowania. Ponadto Komisja wspiera państwa UE, zapewniając pomoc techniczną i szkolenia w ramach [programu „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”](#) oraz organizując spotkania techniczne w ramach sieci ekspertów.

Od 2020 r. organy krajowe przekazują wyniki swoich kontroli z wykorzystaniem ujednoliconego formatu elektronicznego. Jak dotąd jednak nie wszystkim państwom UE udało się przekazać wszystkie swoje dane w wymaganym formacie.

Wprowadzenie

UE dąży do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony i zaufania w zakresie bezpieczeństwa żywności i pasz, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt, rolnictwa ekologicznego i systemów pochodzenia geograficznego (chroniona nazwa pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG), gwarantowane tradycyjne specjalności (GTS)). Osoby żyjące w UE słusznie oczekują wysokich standardów we wszystkich wymienionych dziedzinach.

UE posiada kompleksowe ramy prawne zapewniające, by kontrole były spójne w całym łańcuchu pasz i żywności, od pola do stołu, oraz odpowiednio monitorowane, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego jednolitego rynku i handlu z państwami niebędącymi członkami UE. Do celów niniejszego sprawozdania odniesienia do państw UE i danych statystycznych obejmują Zjednoczone Królestwo w odniesieniu do Irlandii Północnej ⁽²⁾.

Jednym z filarów zintegrowanej polityki UE w zakresie bezpieczeństwa żywności „od pola do stołu” jest to, że każdy kraj UE musi posiadać skuteczny system kontroli urzędowych oparty na rozporządzeniu w sprawie kontroli urzędowych ⁽³⁾. Celem jest sprawdzenie i, w razie potrzeby, egzekwowanie przez przedsiębiorstwa zgodności z normami UE w całym łańcuchu pasz i żywności. Państwa UE muszą opracować wieloletnie krajowe plany kontroli (WKPK), które obejmują wszystkie obszary regulowane przez prawodawstwo rolno-spożywcze UE.

---

(2) Zgodnie z Umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, w szczególności z art. 5 ust. 4 ram windsorskich (zob. Wspólna deklaracja nr 1/2023 Unii i Zjednoczonego Królestwa w ramach Wspólnego Komitetu ustanowionego Umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej z dnia 24 marca 2023 r., [Dz.U. L 102 z 17.4.2023, s. 87](#)) w związku z załącznikiem 2 do tych ram.

(3) [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2017/625](#) z dnia 15 marca 2017 r. [w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.](#)

Komisja odgrywa ważną rolę w ogólnych ramach kontroli na szczeblu unijnym ⁽⁴⁾ i przeprowadza kontrole, w tym audyty, w państwach UE w celu sprawdzenia, czy organy krajowe wypełniają swoje obowiązki.

Państwa UE muszą przedkładać Komisji sprawozdania roczne ⁽⁵⁾ ze swoich kontroli urzędowych zgodnie z WKPK.

Komisja przygotowuje sprawozdanie ⁽⁶⁾ z funkcjonowania kontroli urzędowych w państwach UE, uwzględniając:

- sprawozdania roczne przedkładane przez organy krajowe na temat ich działań kontrolnych, oraz
- wyniki kontroli Komisji przeprowadzonych w państwach UE.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje rok 2022. Obejmuje ono przegląd:

- sprawozdań rocznych państw UE obejmujących 2022 r.,
- kontroli Komisji przeprowadzonych w państwach UE w 2022 r., oraz
- działań następczych Komisji, egzekwowania przepisów oraz wsparcia udzielonego organom krajowym.

Sprawozdanie zawiera zestawienie danych przekazanych przez organy krajowe za 2022 r. Dane te z czasem umożliwią określenie tendencji w zakresie kontroli i przypadków niezgodności.

Grafiki ilustrujące krajowe kontrole urzędowe opierają się na danych zagregowanych za 2022 r. pochodzących z państw UE.

Ponieważ wymogi sprawozdawcze uległy zmianie od roku 2020, nie wszystkie państwa UE były w stanie dostarczyć wszystkie dane za 2022 r. w wymaganej szczegółowości. Ogranicza to zakres, w jakim grafiki te mogą być porównywane, ponieważ niektóre państwa UE mogły dostarczyć łączne dane, które nie zostały przedstawione w podziale na wymagane podkategorie.

Do niniejszego sprawozdania dołączony jest dokument roboczy służb Komisji ⁽⁷⁾ zawierający więcej szczegółowych informacji na temat kontroli i audytów

---

⁽⁴⁾ Art. 116 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

⁽⁵⁾ Art. 113 ust. 1 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

⁽⁶⁾ Art. 114 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

przeprowadzonych przez organy krajowe i Komisję w sektorach łańcucha żywnościowego objętych rozporządzeniem w sprawie kontroli urzędowych.

---

(7) Dokument roboczy służb Komisji (SWD(2024) 208 final) towarzyszący sprawozdaniu Komisji dotyczącemu ogólnego funkcjonowania kontroli urzędowych przeprowadzonych w państwach UE (w 2022 r.) w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.

Część 1

**Kontrole urzędowe
przeprowadzane
przez państwa UE
w 2022 r.**

1.1

Informacje ogólne

Żywność jest produkowana i dystrybuowana od pola do naszego stołu z wykorzystaniem różnych łańcuchów, które obejmują szeroki zakres sektorów i rodzajów działalności gospodarczej ⁽⁸⁾.

W tabeli 1 przedstawiono przegląd wyników kontroli urzędowych przeprowadzonych w państwach UE w 2022 r.

Tabela 1: Kontrole urzędowe w 2022 r. – dane liczbowe

Wszystkie przedsiębiorstwa w łańcuchu żywnościowym	Liczba przeprowadzonych kontroli urzędowych	Stwierdzone przypadki niezgodności	Zastosowane kary administracyjne	Podjęte działania prawne
16 414 273	5 010 943	1 205 443	476 160	12 182

Rysunek 1 przedstawia podział tych kontroli urzędowych przeprowadzonych przez państwa UE w całym łańcuchu żywnościowym, od pola do stołu ⁽⁹⁾. Pokazuje on liczbę podmiotów, przeprowadzonych kontroli urzędowych, stwierdzonych przypadków niezgodności i nałożonych kar administracyjnych w podziale na kategorie działalności w łańcuchu żywnościowym ⁽¹⁰⁾.

Tabela 2 przedstawia pięć najważniejszych sektorów łańcucha żywnościowego w liczbach bezwzględnych pod względem liczby podmiotów, przeprowadzonych

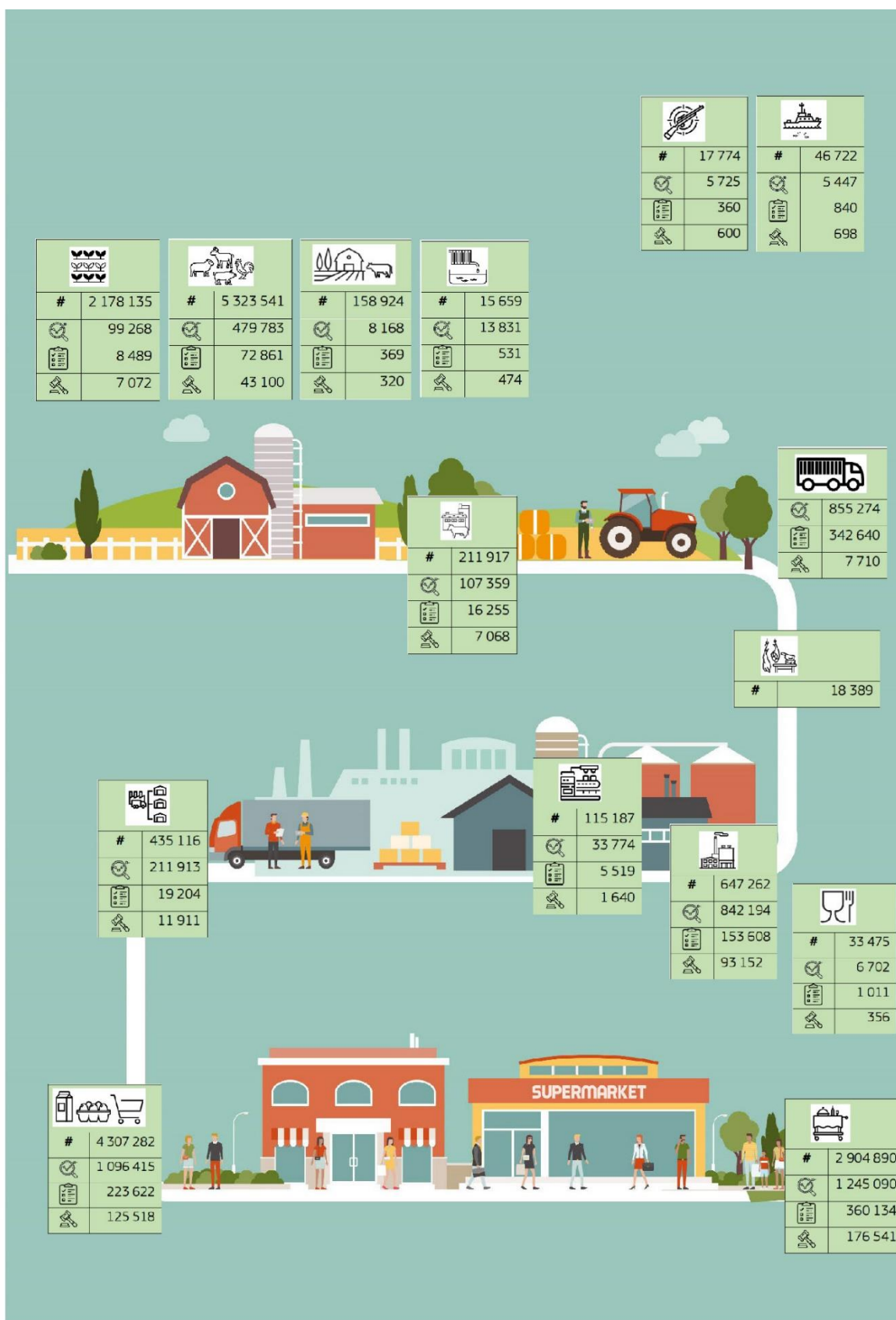
⁽⁸⁾ Zob. [Eurostat – najważniejsze dane dotyczące europejskiego łańcucha żywnościowego – 2022 r.](#) w celu uzyskania wybranych danych dotyczących sektorów rolnictwa i gospodarki rybnej w UE oraz szerszego łańcucha „od pola do stołu”.

⁽⁹⁾ Liczba ta nie obejmuje kontroli związanych ze zdrowiem roślin (np. kwestii dotyczących wydawania paszportów roślin i stosowania znaku ISPM15 na opakowaniach drewnianych w celu wykazania, że zostały one poddane zabiegom zapobiegającym rozprzestrzenianiu się owadów, nasion i grzybów), wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin oraz zrównoważonym stosowaniem pestycydów poza rolnictwem.

⁽¹⁰⁾ Organy krajowe nie muszą zgłaszać liczby podmiotów zajmujących się transportem zwierząt. Dane wymagane do celów kontroli urzędowych i w przypadkach niezgodności w odniesieniu do rzeźni i zakładów obróbki dziczyzny mogą być podane w odniesieniu do liczby tusz lub wagi, dlatego nie można zastosować całkowitej liczby.

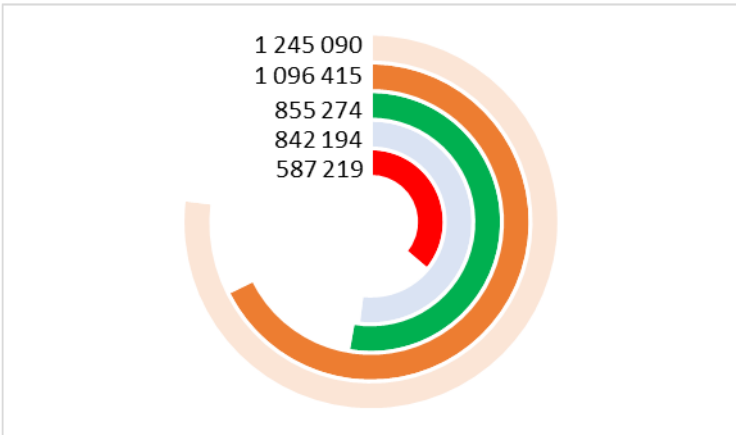
kontroli urzędowych, stwierdzonych przypadków niezgodności i nałożonych kar administracyjnych. W dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu sprawozdaniu przedstawiono dalszy podział tych danych na wszystkie obszary łańcucha żywnościowego.

Rysunek 1: Kontrole urzędowe przeprowadzane przez państwa UE w 2022 r.

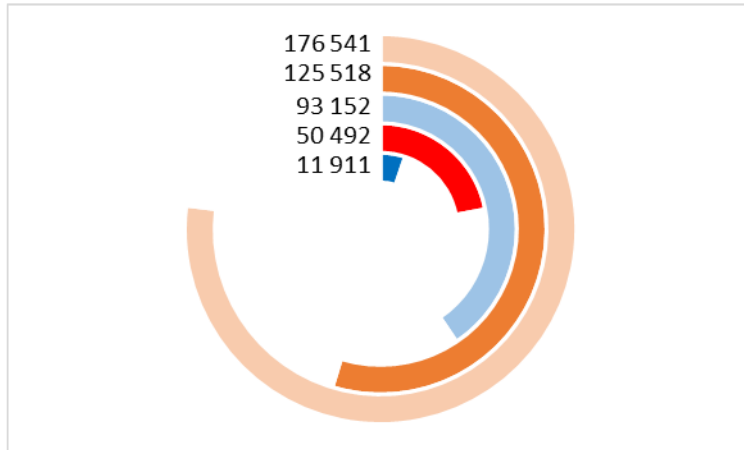

	Rolnictwo – uprawa roślin	#	Liczba podmiotów
	Rolnictwo – chów zwierząt		Liczba kontroli urzędowych
	Rolnictwo – mieszane		Liczba przypadków niezgodności
	Akwakultura		Liczba kar administracyjnych
	Rybołówstwo		
	Łowiectwo		
	Pasza		
	Transport zwierząt		
	Rzeźnie i zakłady obróbki dziczyzny		
	Produkcja żywności		
	Przetwarzanie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego		
	Dystrybucja żywności		
	Sprzedaż hurtowa i detaliczna		
	Usługi gastronomiczne		
	Producenci materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		

Tabela 2: Kontrole urzędowe w 2022 r. – pięć najważniejszych sektorów

Podmioty	 <p>7 660 600 4 307 282 2 904 890 665 651 435 116</p>	Rolnictwo	7 660 600
		Sprzedaż hurtowa żywności	4 307 282
		Usługi gastronomiczne	2 904 890
		Produkcja żywności	665 651
		Dystrybucja żywności	453 116
Kontrole urzędowe	 <p>1 245 090 1 096 415 855 274 842 194 587 219</p>	Usługi gastronomiczne	1 245 090
		Sprzedaż hurtowa żywności	1 096 415
		Transport zwierząt	855 274
		Produkcja żywności	842 194
		Rolnictwo	587 219
Przypadki niezgodności	 <p>360 134 342 640 223 622 153 608 81 719</p>	Usługi gastronomiczne	360 134
		Transport zwierząt	342 640
		Sprzedaż hurtowa żywności	223 622
		Produkcja żywności	153 608
		Rolnictwo	81 719

Kary
administracyjne

Usługi gastronomiczne	176 541
Sprzedaż hurtowa żywności	125 518
Produkcja żywności	93 152
Rolnictwo	50 492
Dystrybucja żywności	11 911

1.2

Sprawozdania roczne państw UE

Organy krajowe stosowały nowy format sprawozdania dopiero po raz trzeci. Niektóre nadal miały problemy z zestawieniem danych w wymaganym formacie. Oznacza to, że porównania między danymi przedłożonymi za lata 2020, 2021 i 2022 mogą nie być rzetelne. Zmiana na nowy format utrudnia również porównanie danych sprzed 2020 r. z danymi z okresu po 2020 r. W związku z tym jest jeszcze za wcześnie, aby porównywać dane na poziomie UE w ujęciu rok do roku.

Państwa UE proszone są o przedstawienie ocen ogólnego poziomu zgodności i skuteczności systemu kontroli. Organy krajowe dostarczyły jednak mniej informacji za 2022 r. niż przewidziano w wytycznych ⁽¹¹⁾.

Jeśli chodzi o dobrostan zwierząt w gospodarstwach i podczas transportu, rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych stanowi, że sprawozdania roczne muszą zawierać analizę najpoważniejszych przypadków niezgodności. Analiza ta powinna stanowić podstawę krajowego planu działania w celu zapobiegania im lub zmniejszenia skali ich występowania w kolejnych latach ⁽¹²⁾. Ogólnie rzecz biorąc, podobnie jak w przypadku lat 2020 i 2021, organy krajowe nie przedstawiły ani takiej analizy, ani planów działania. Z tego powodu Komisja nie jest w stanie przedstawić wymaganego podsumowania w kwestii dobrostanu zwierząt.

Organy krajowe przedstawiły również bardzo ograniczone informacje na temat kontroli ukierunkowanych na nieuczciwe i oszukańcze praktyki.

⁽¹¹⁾ [Zawiadomienie Komisji w sprawie wytycznych dotyczących sposobu wypełniania wzoru formularza.](#)

⁽¹²⁾ Art. 151, 152, 154, 156, 157 i 158 rozporządzenia (UE) 2017/625.

1.3

Organizacja i funkcjonowanie systemów kontroli urzędowych

Państwa UE ustanowiły systemy kontroli urzędowych w celu sprawdzenia, czy wszystkie przedsiębiorstwa w łańcuchu żywnościowym stosują ramy prawne.

W WKPK organów krajowych opisano organizację systemów kontroli i opisano ich cele strategiczne.

W wytycznych Komisji dotyczących sporządzania sprawozdań rocznych zachęca się organy krajowe do:

- opisanie wszelkich aktualizacji dotyczących sposobu organizacji systemów kontroli urzędowych,
- zamieszczenia tabeli z wynikami wskaźników skuteczności działania, które posłużyły do pomiaru celów strategicznych, oraz
- zawarcia oświadczenia dotyczącego ogólnego poziomu zgodności i skuteczności systemów kontroli urzędowych, opartego na analizie i syntezie wyników systemów kontroli, ich celów i wskaźników skuteczności działania.

Niektóre państwa UE powtarzają opis swoich systemów kontroli w sprawozdaniu rocznym, przedstawiając informacje, które są już dostępne w ich WKPK.

Stwierdzenia dotyczące ogólnego poziomu zgodności i skuteczności są w większości przypadków bardzo ograniczone. Opisy różnią się od zadowalających po zawierające odsetek przedsiębiorstw podlegających kontroli, w których stwierdzono przypadki niezgodności (lub ich nie stwierdzono).

Dziesięć państw UE przedstawiło informacje na temat celów i rezultatów. Osiem z tych państw przekazało te informacje w formie przeglądu wyników swoich wskaźników. W niektórych przypadkach wskaźniki te ograniczają się do liczby przeprowadzonych kontroli urzędowych i pobranych próbek.

Sprawozdania niektórych państw UE nie zawierają informacji od wszystkich organów przeprowadzających kontrole urzędowe w obrębie łańcucha żywnościowego.

Należy zwrócić uwagę na pewne dobre praktyki:

- władze łotewskie uwzględniły wskaźnik wyników pracy urzędników,
- władze belgijskie określają barometry na podstawie wyników kontroli urzędowych,
- władze duńskie wykorzystują liczbę przypadków chorób przenoszonych przez żywność spowodowanych salmonellą oraz liczbę przypadków wycofania od użytkowników.

Kilka państw UE stwierdziło, że liczba przeprowadzanych kontroli ponownie wzrosła w porównaniu z poprzednimi latami po stopniowym zniesieniu środków mających na celu powstrzymanie pandemii COVID-19. Inne nadal zgłaszają negatywne skutki środków związanych z pandemią dla ich zdolności do pełnego przeprowadzania zaplanowanych kontroli.

Inne czynniki, które miały negatywny wpływ na programy inspekcji, zgłoszone przez organy krajowe, obejmowały niewystarczające zasoby (kadrowe, finansowe i sprzętowe), bieżące kwestie związane ze zdrowiem zwierząt (np. afrykański pomór świń i ptasia grypa) i zdrowiem roślin, brexit oraz wojnę w Ukrainie.

1.4

Środki wprowadzone w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania WKPK

Celem WKPK jest zapewnienie sprawnego przeprowadzania kontroli urzędowych na podstawie oceny ryzyka w całym łańcuchu rolno-spożywczym, a także zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kontroli urzędowych.

Gdy w wyniku kontroli urzędowych zostaną wykryte przypadki niezgodności z przepisami, organy krajowe mają obowiązek podjąć działania, aby zapewnić usunięcie przez przedsiębiorstwo niezgodności oraz zapobieżenie jej dalszemu występowaniu ⁽¹³⁾.

Organy krajowe są również zobowiązane do sprawdzenia, czy system kontroli urzędowych jest skuteczny, oraz do podjęcia działań niezbędnych do usunięcia wszelkich stwierdzonych niedociągnięć ⁽¹⁴⁾.

⁽¹³⁾ Art. 138 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

⁽¹⁴⁾ Art. 12 ust. 2 i 3 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

1.4.1

Działania podjęte w celu zapewnienia przestrzegania przepisów przez przedsiębiorstwa

Większość państw UE (18) poinformowała o środkach wprowadzonych w celu zapewnienia przestrzegania przepisów przez przedsiębiorstwa. W przypadku sześciu z tych państw informacje ograniczają się do klasycznych możliwości egzekwowania przepisów, takich jak ostrzeżenia, kary i działania prawne.

Pozostałe sprawozdania zawierają informacje na temat takich środków, jak kampanie informacyjne, wytyczne i szkolenia dla przedsiębiorstw, aby pomóc im w przestrzeganiu przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności.

Kilka dobrych przykładów:

- władze duńskie stosują narzędzia i rozwiązania cyfrowe, takie jak narzędzie zarządzania ryzykiem dla przedsiębiorstw spożywczych oraz narzędzie do sprawdzania prawidłowej temperatury przechowywania,
- władze węgierskie poinformowały o pierwszym pozytywnym wpływie przyjętego, obok działań w zakresie egzekwowania prawa, bardziej doradczego podejścia,
- w Belgii przedsiębiorstwa certyfikowane w ramach krajowych zatwierdzonych wytycznych dotyczących samokontroli kwalifikują się do niższych opłat i mniejszej częstotliwości kontroli urzędowych.

1.4.2

Egzekwowanie przepisów przez organy krajowe

Organy krajowe muszą wprowadzić skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje⁽¹⁵⁾.

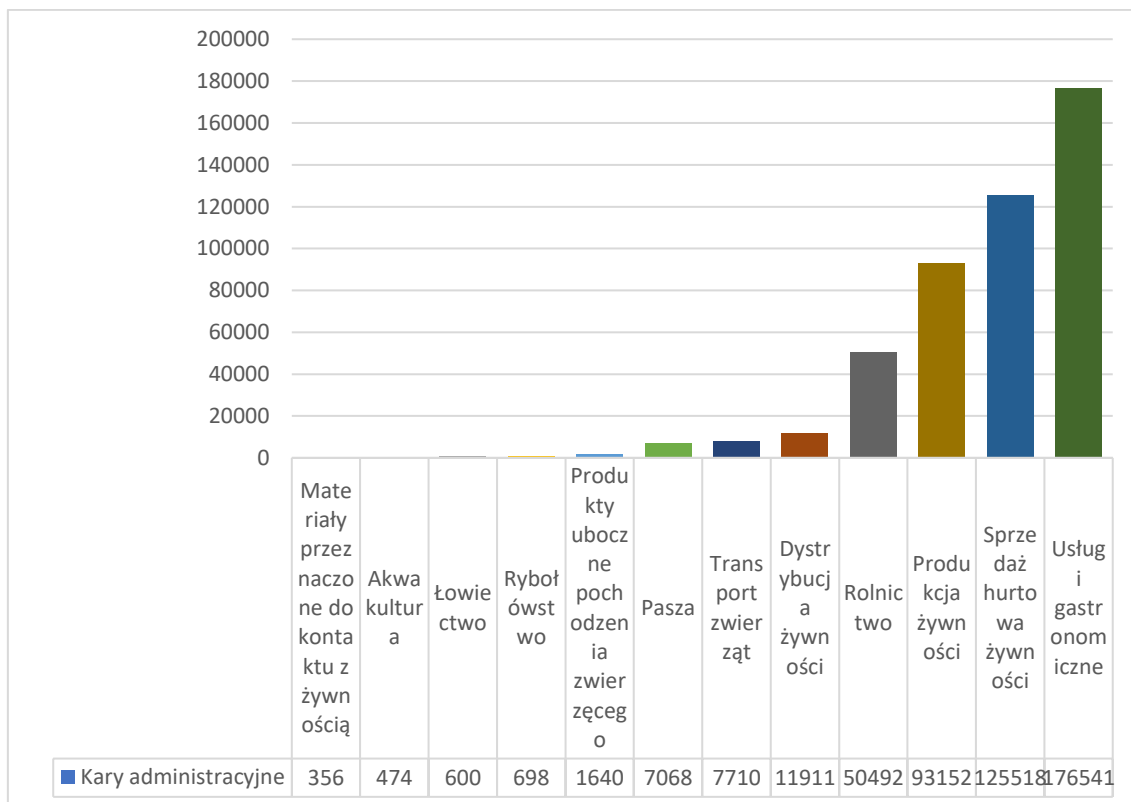
Organy krajowe stosują szereg metod w zakresie egzekwowania przepisów, począwszy od wydawania ustnych i pisemnych ostrzeżeń, poprzez zajęcie i zniszczenie towarów, aż po (tymczasowe) cofnięcie lub ograniczenie zezwoleń dla przedsiębiorstw. Kary administracyjne są stosowane jako środek odstraszający. Wszczęcie formalnego postępowania sądowego jest środkiem ostatecznym.

Wykres 1 przedstawia liczbę nałożonych kar administracyjnych w poszczególnych sektorach działających w ramach łańcucha żywnościowego. Na wykresie 2 przedstawiono podział na kategorie, a na wykresie 3 – liczbę działań prawnych podjętych w każdej kategorii.

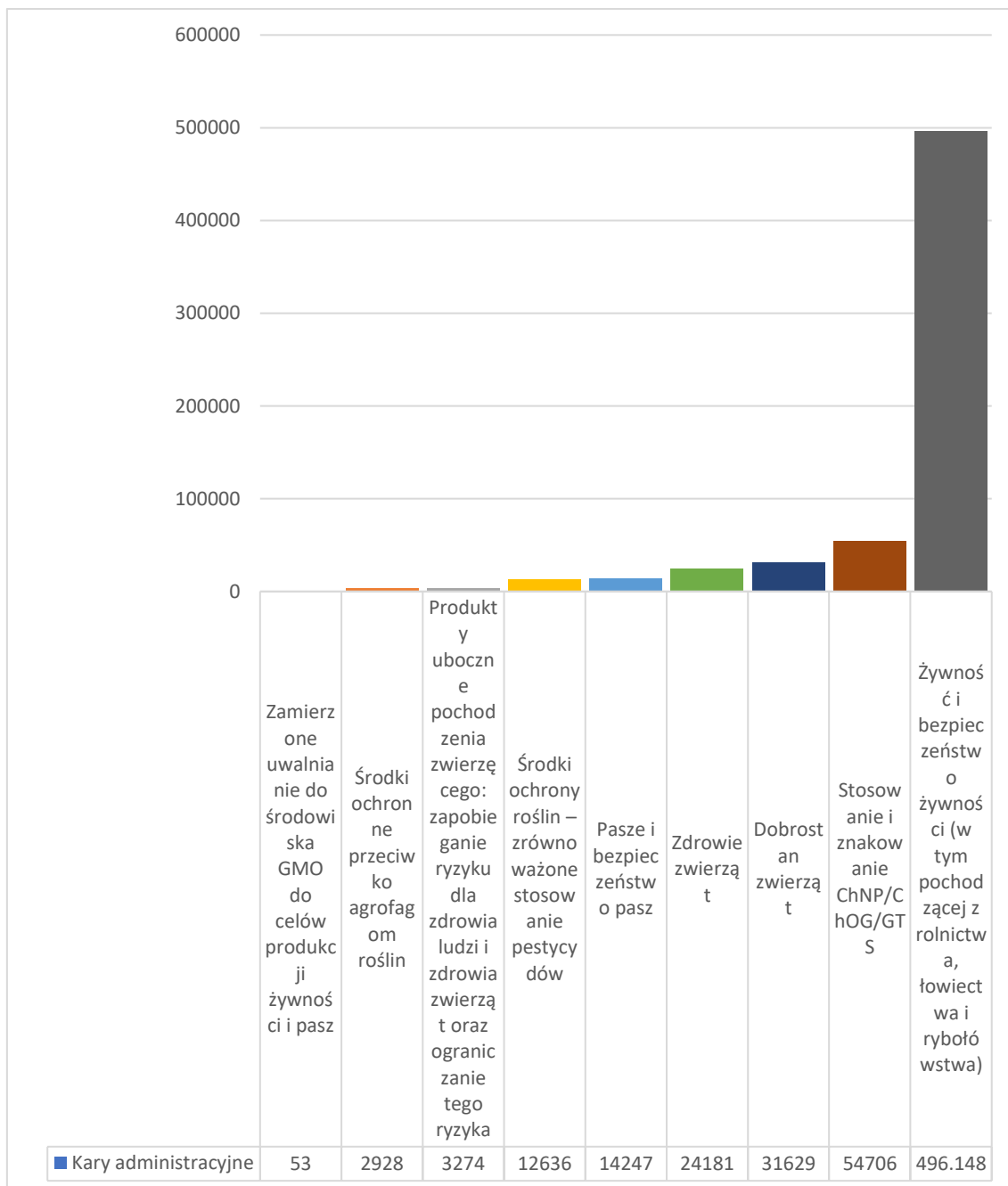
Wykres 1: Kary administracyjne w 2022 r. w podziale na sektory działalności gospodarczej

---

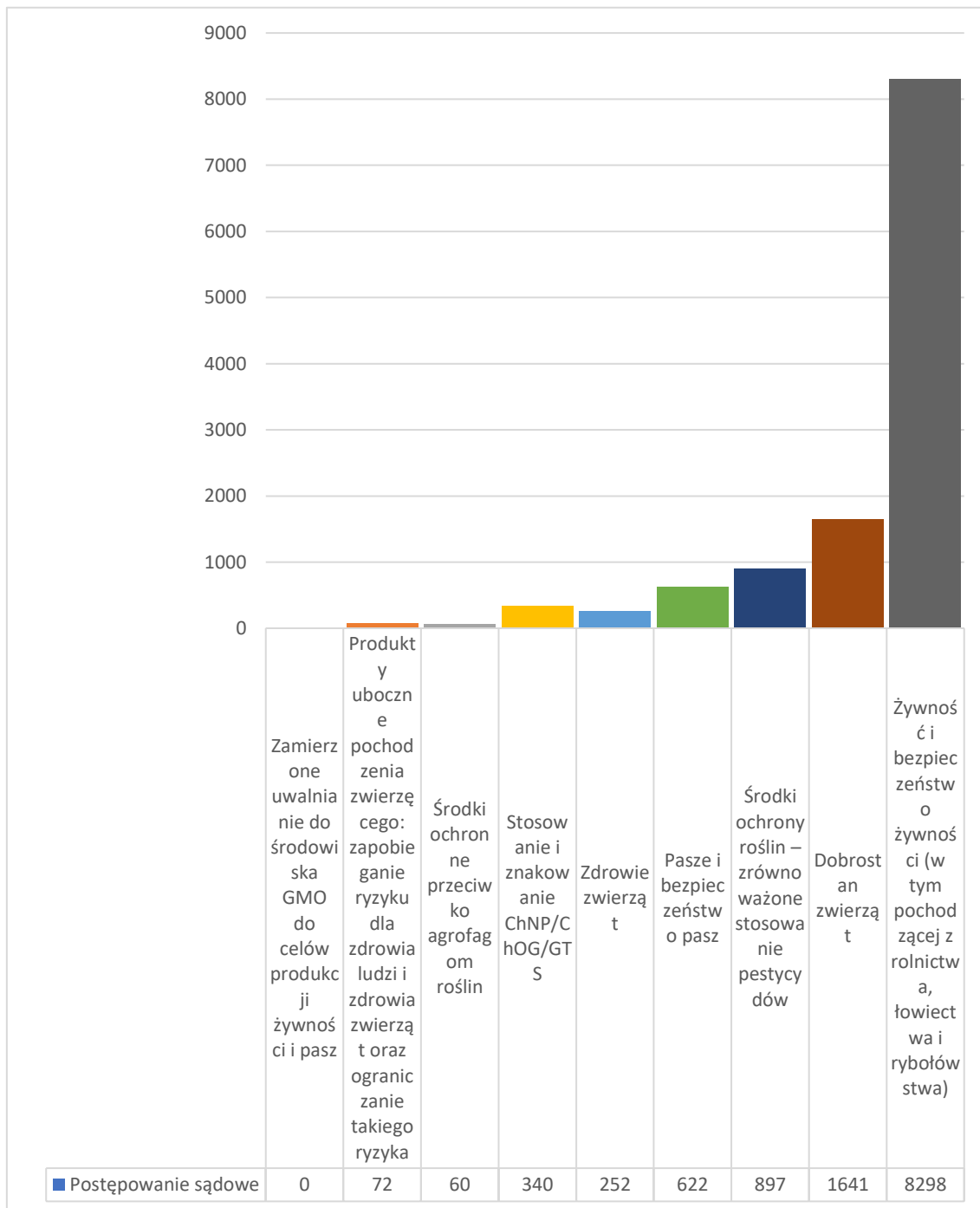
⁽¹⁵⁾ Art. 137, 138 i 139 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

Wykres 2: Kary administracyjne w 2022 r. w podziale na kategorie

Wykres 3: Działania prawne podjęte w 2022 r.

1.4.3

Działania podjęte w celu zapewnienia skutecznych systemów kontroli urzędowych

Organy krajowe muszą stosować procedury lub rozwiązania służące zapewnieniu skuteczności i stosowności kontroli urzędowych. W tym celu muszą one dysponować (lub posiadać dostęp do tych zasobów):

- wystarczającą liczbą odpowiednio wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników,
- odpowiednimi i właściwie utrzymywanymi obiektami i urządzeniami, oraz
- wystarczającą zdolnością laboratoryjną do przeprowadzania analiz, badań i diagnoz.

Organy krajowe muszą przeprowadzać audyty swoich własnych systemów kontroli lub zlecać przeprowadzenie tych audytów, a także posiadać procedury weryfikacji kontroli ⁽¹⁶⁾, aby zapewnić zgodność z przepisami oraz skuteczność systemów kontroli. Obejmuje to audyty wszelkich podmiotów lub osób, którym organ krajowy mógł powierzyć zadania.

Informacje dotyczące co najmniej jednego z tych aspektów są zawarte w 22 sprawozdaniach rocznych.

Informacje są raczej ograniczone na temat kursów szkoleniowych oferowanych pracownikom lub przez nich odbytych, a także na temat audytów i innych metod weryfikacji stosowanych do oceny skuteczności systemów kontroli urzędowych.

W kwestii zasobów:

- Czechy zgłosiły brak środków finansowych na diagnostykę laboratoryjną pod koniec roku, co skutkowało ograniczonym pobieraniem próbek i przeprowadzaniem badań,
- Bułgaria wspomniała o tendencji spadkowej w zakresie liczby urzędników w połączeniu ze wzrostem liczby zakładanych przedsiębiorstw,

---

⁽¹⁶⁾ Art. 6 i 12 [rozporządzenia \(UE\) 2017/625](#).

- Estonia stwierdziła, że problemem pozostaje brak ekspertów i wynikający z tego czas trwania oceny substancji czynnych w środkach ochrony roślin i środków ochrony roślin.

Osiem państw UE zgłosiło zmiany w swoich aktualnych WKPK. Przyczyny tych zmian były następujące:

- znaczące zmiany w strukturze, zarządzaniu lub funkcjonowaniu właściwych organów,
- nowe przepisy,
- coroczna aktualizacja celów.

Część 2

**Kontrole Komisji
przeprowadzone
w państwach UE
w 2022 r.**

2.1

Audyty i kontrole

Program audytu i analiz na 2022 r. ⁽¹⁷⁾ był drugim w ramach planu wieloletniego na lata 2021–2025. W 2022 r. Komisja zaczęła realizować kilka priorytetów określonych w planie wieloletnim. Obejmują one:

- dobrostan cieląt w punktach kontroli podczas transportu wewnątrzunijnego,
- dobrostan zwierząt na statkach do transportu zwierząt,
- paszporty roślin stosowane podczas przemieszczania roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów w UE.

W 2022 r. przeprowadzono 120 kontroli dotyczących systemów kontroli urzędowych państw UE. Tabela 3 przedstawia podział na rodzaje kontroli i zastosowaną metodykę.

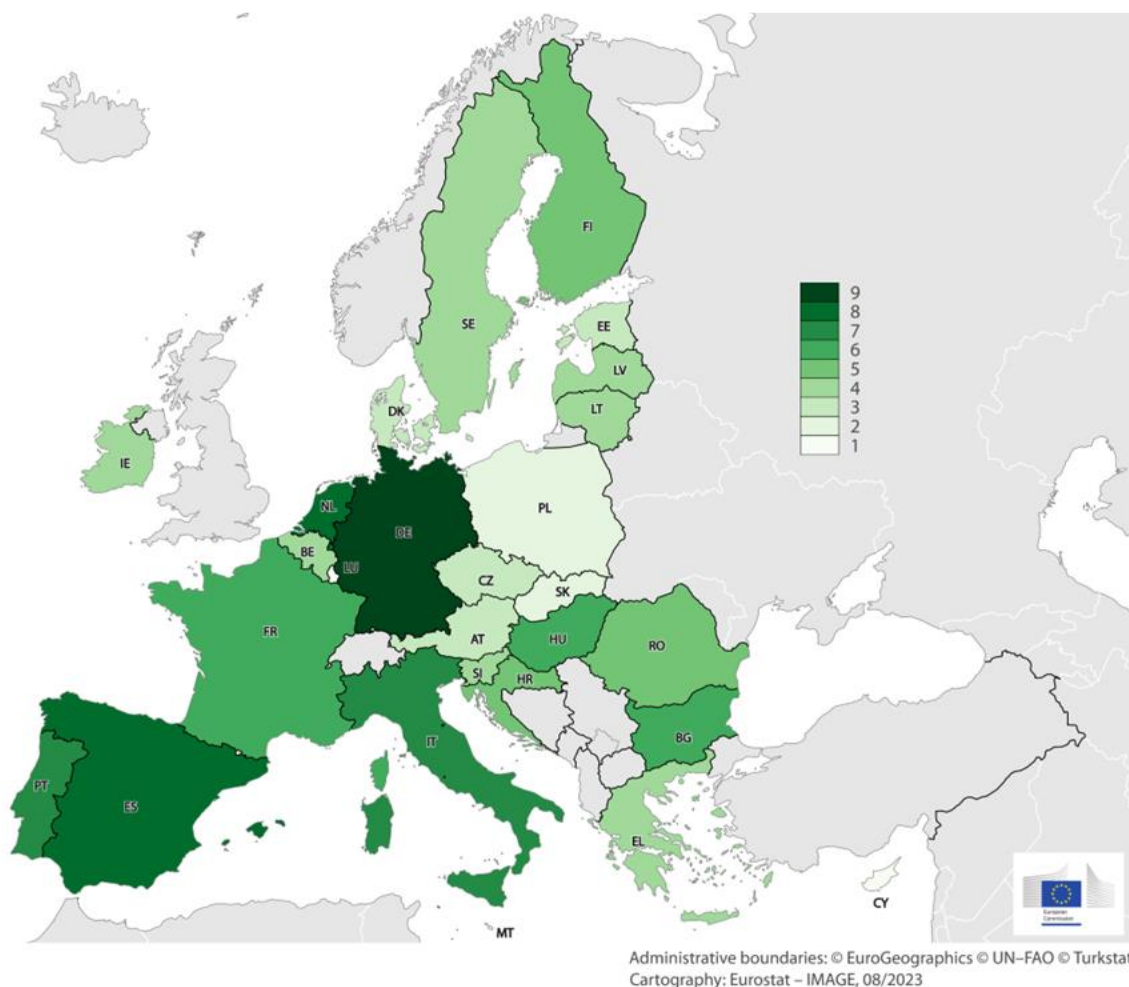
Tabela 3 – rodzaje kontroli i metodyka, 2022 r.

Rodzaj audytu	Całkowicie zdalny	Częściowo zdalny	Na miejscu
Audyt	7	60	3
Analiza dokumentów	27		
Badanie wyjaśniające	4	1	9
Ogólne audyty kontrolne	4	3	2

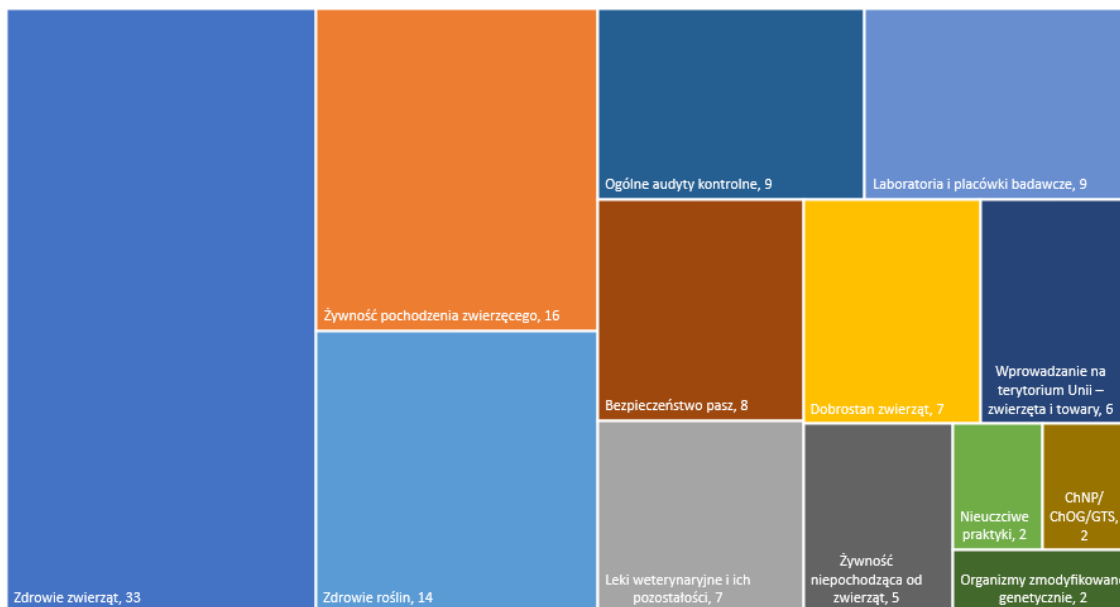
Na rysunku 2 przedstawiono zasięg geograficzny tych kontroli. Na wykresie 4 przedstawiono liczbę przeprowadzonych audytów w podziale na kategorie kontroli.

⁽¹⁷⁾ [Programy pracy są publikowane na stronie internetowej Komisji.](#)

Rysunek 2: Zasięg kontroli przeprowadzonych przez Komisję w 2022 r.

Wykres 4:
Kontrole przeprowadzone w podziale na kategorie, 2022 r.

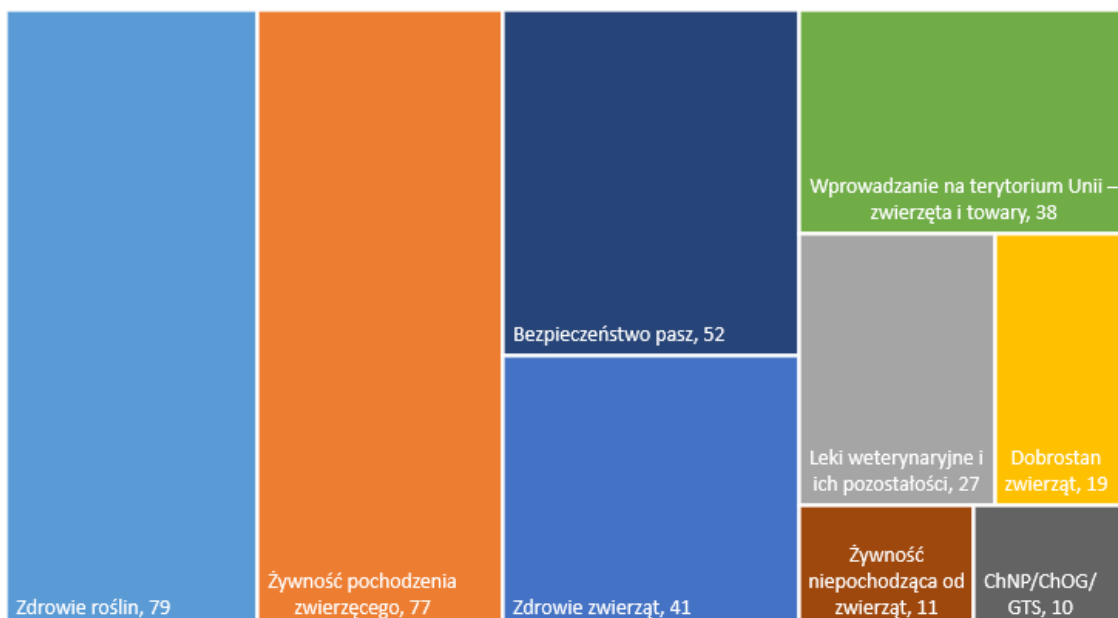

2.2

Zalecenia

W wyniku kontroli przeprowadzanych w 2022 r. państwom UE udzielono łącznie 363 zaleceń. Na wykresie 3 przedstawiono przegląd zaleceń udzielonych w odniesieniu do poszczególnych sektorów. W dokumencie roboczym służb Komisji przedstawiono dalszy podział tych danych na obszary objęte audytem.

Wykres 5: Zalecenia sformułowane w 2022 r. w podziale na sektory

2.3

Najważniejsze punkty z kontroli przeprowadzonych przez Komisję w 2022 r.

Żywność

Audyty w sektorze **rybołówstwa** wykazały problemy w zakresie rejestracji małych statków rybackich, kontroli miejsc wyładunku i powiązanych operacji oraz brak kontroli statków wyładujących w innych państwach UE. Stosowanie alternatywnych metod testów pod kątem obecności histaminy może podważyć wiarygodność lub ważność wyników testów.

Rozszerzono zakres audytów w sektorze **mięsnym**, począwszy od rzeźni prowadzących ubój bydła, po rzeźnie prowadzące ubój świń, owiec i drobiu. Stwierdzono niedociągnięcia w zakresie szkolenia urzędowych lekarzy weterynarii i nadzoru nad nimi oraz skuteczności kontroli w rzeźniach o niskiej wydajności.

W sektorze **mleczarskim** stwierdzono powszechne niedociągnięcia w egzekwowaniu procedur podmiotów w zakresie badania mleka surowego i weryfikacji obróbki termicznej.

Audyty dotyczące **żywności nie pochodzącej od zwierząt** wykazały potrzebę poprawy rejestracji producentów surowców przy wdrażaniu kontroli urzędowych opartych na analizie ryzyka.

GMO

Przeprowadzono dwa badania wyjaśniające w celu zebrania informacji na temat wdrażania kontroli i przepisów dotyczących organizmów i produktów, w tym żywności i pasz zawierających takie produkty, uzyskanych za pomocą nowych technik genomowych ⁽¹⁸⁾. Celem było również określenie dobrych praktyk oraz wspólnych przeszkód lub trudności napotykanym przy wdrażaniu tych kontroli.

⁽¹⁸⁾ Prawodawstwo UE dotyczące GMO zostało przyjęte w 2001 r. i 2003 r. Nowe techniki genomowe to techniki, które pojawiły się lub zostały opracowane od 2001 r.

Pasza

Audyty ukazały obszary wymagające poprawy w zakresie oceny stosowanych przez podmioty systemów analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli, wdrożenia odpowiednich protokołów pobierania próbek i kontroli urzędowych etykietowania.

Zdrowie zwierząt

Kontrole środków wprowadzonych w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się **afrykańskiego pomoru świń** wykazały wyzwania w zakresie wczesnego wykrywania choroby, bioasekuracji i kontroli przemieszczania z obszarów objętych ograniczeniami.

Jeżeli chodzi o środki przedsięwzięte w odniesieniu do **wysoce zjadliwej grypy ptaków**, widoczna była potrzeba poprawy planów gotowości oraz zwiększenia samej gotowości w zakresie dochodzeń epidemiologicznych i rozwiązań dotyczących zmniejszania liczebności.

Wyniki naszych kontroli mających na celu ocenę skutecznego wdrażania programów zwalczania **wścieklizny** wykazały, że ogólnie rzecz biorąc, realizacja programu postępuje zgodnie z celami.

Produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego

Obszary wymagające poprawy obejmują kontrole produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego wytwarzanych w sektorze spożywczym, ocenę systemów analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli stosowanych przez podmioty oraz weryfikacje zatwierdzania zakładów przetwórczych.

Dobrostan zwierząt

Wyniki projektu badającego systemy zarządzania jakością w zakresie dobrostanu zwierząt i wykorzystanie wskaźników podsumowano w [sprawozdaniu ogólnym](#). W ramach projektu stwierdzono, że istnieje potrzeba określenia powszechnie stosowanych wskaźników do pomiaru stanu lub zmian w zakresie **dobrostanu zwierząt na poziomie gospodarstwa**.

Jeśli chodzi o **dobrostan zwierząt podczas transportu**, rozpoczęliśmy nowe projekty dotyczące transportu cieląt odsadzonych podczas długich przewozów oraz transportu zwierząt do państw trzecich statkami morskimi.

Zdrowie roślin

Nasze audyty dotyczące środków wprowadzonych w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się *Xylella fastidiosa* wykazały przeszkody, które opóźniają

wdrożenie środków zwalczania choroby, zwłaszcza na wczesnych etapach kontroli pojawów.

Nowa seria audytów wsparła organy krajowe, pomagając im w dostosowaniu ich systemów kontroli do nowych wymogów dotyczących paszportów roślin.

Środki ochrony roślin

Seria naszych audytów i szkoleń koncentrowała się na kontrolach urzędowych dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania środków ochrony roślin, zrównoważonego stosowania pestycydów, integrowanej ochrony roślin i sprzętu do aplikacji pestycydów.

Produkcja ekologiczna i znakowanie produktów ekologicznych

Ponieważ nowe unijne przepisy dotyczące produkcji ekologicznej obowiązują dopiero od początku 2022 r. i uwzględniono czas potrzebny na przejście na nowe wymogi, w 2022 r. w państwach UE nie przeprowadzono żadnych audytów.

Chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne i gwarantowana tradycyjna specjalność

Audyt dotyczący oceny systemu kontroli urzędowych obowiązującego w odniesieniu do ChNP i ChOG w sektorze wina ujawnił luki w sprawdzaniu zgodności ze wszystkimi aspektami objętymi specyfikacją produktu podczas przeprowadzania kontroli u producentów.

Nieuczciwe i oszukańcze praktyki

Projekt dotyczący rozwiązań wprowadzonych przez państwa UE w celu zwalczania oszustw w łańcuchu rolno-spożywczym został zakończony, a jego wyniki opublikowano w [sprawozdaniu ogólnym](#). Ponadto Komisja opublikowała [sprawozdanie](#) techniczne, aby wesprzeć państwa członkowskie w spełnianiu wymogów prawnych UE w tym obszarze.

Wprowadzanie zwierząt i towarów do UE

Wyniki audytów potwierdziły, że ogólnie rzecz biorąc, państwa UE nadal ulepszają swoje systemy i wdrażają kontrole w tym obszarze.

Pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych i zanieczyszczeń środowiskowych u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego

Wyniki ocen krajowych planów monitorowania pozostałości oraz osiem przeprowadzonych audytów wykazały zgodność z przepisami.

Jedno zdrowie

Wyniki ocen krajowych planów w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe podsumowano w [sprawozdaniu ogólnym](#). Wyniki tego projektu powinny pomóc państwom UE w identyfikowaniu i rozwijaniu synergii w kontekście wymiaru „Jedno zdrowie”. Powinien on również pomóc im w identyfikowaniu wszelkich luk i wzmocnieniu istniejących planów.

2.4

Systematyczne działania następcze podejmowane w związku z zaleceniami z audytu

2.4.1

Ogólne audyty uzupełniające

W oparciu o trzyletni cykl audytów w 2022 r. przeprowadzono dziewięć ogólnych audytów uzupełniających.

Tabela 4: Ogólne audyty uzupełniające w 2022 r.

Ogólne audyty uzupełniające:	
------------------------------	--

Systematyczny przegląd działań podejmowanych przez państwa członkowskie w celu realizacji zaleceń z audytu nadal umożliwił skuteczne rozwiązywanie większości zidentyfikowanych problemów. Wyniki ogólnych audytów uzupełniających opublikowano w [profilach krajowych](#).

Pod koniec grudnia 2022 r. organy krajowe podjęły działania naprawcze lub przedłożyły satysfakcjonujące zobowiązania do usunięcia większości stwierdzonych niedociągnięć w dopuszczalnych terminach. Opierając się na trzyletnim wskaźniku kroczącym, zobowiązania do działań naprawczych podjęto w odniesieniu do 93 % zaleceń wynikających z audytów przeprowadzonych w trzyletnim okresie 2018–2020.

Nadal monitorujemy wszystkie otwarte zalecenia, przeprowadzając ogólne audyty uzupełniające.

2.4.2

Egzekwowanie przepisów

W 2022 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom przeciwko Zjednoczonemu Królestwu w związku z nieprzestrzeganiem istotnych części ram windsorskich. Celem tego postępowania o uchybienie zobowiązaniom jest przywrócenie zgodności Zjednoczonego Królestwa z ramami windsorskimi w wielu kluczowych obszarach, a ostatecznym celem jest ochrona zdrowia i bezpieczeństwa obywateli UE ⁽¹⁹⁾.

W 2022 r. Komisja nie kierowała żadnymi sprawami do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w obszarach podlegających kontrolom urzędowym, o których mowa w niniejszym sprawozdaniu.

⁽¹⁹⁾ [Komunikat prasowy z dnia 15 czerwca 2022 r.](#)

Wnioski

Organy krajowe w 2022 r. nadal spełniały swoją rolę polegającą na monitorowaniu i sprawdzaniu, czy przedsiębiorstwa w łańcuchu żywnościowym przestrzegają mających zastosowanie wymogów UE, i podejmowały działania mające na celu egzekwowanie przepisów w przypadku nieprzestrzegania tych wymogów.

Jako powody, z których organy krajowe nie mogły w pełni wdrożyć planowanych programów, podawano: ograniczenia nałożone w związku z pandemią COVID-19 (choć w 2022 r. sytuacja stopniowo wracała do normalnego stanu), poziomy zatrudnienia i ograniczenia zasobów.

Organy krajowe muszą zakończyć prace w zakresie dostosowania swoich wewnętrznych systemów danych, aby przetwarzać pełne i spójne dane w wymaganym formacie. Komisja wydała wytyczne dotyczące wypełniania sprawozdania rocznego; zastosowanie się do wytycznych powinno przyczynić się do poprawy porównywalności danych przekazywanych za rok 2023 i lata kolejne.

Sprawozdania roczne poprawiłyby się również wtedy, gdyby organy krajowe zawierały w nich stwierdzenia dotyczące ogólnego poziomu zgodności, ogólnej skuteczności ich systemów kontroli urzędowych oraz ich przydatności do osiągnięcia celów rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych⁽²⁰⁾.

Jeśli chodzi o kontrole urzędowe dotyczące dobrostanu zwierząt, przyszłe sprawozdania roczne muszą zawierać lepszą analizę głównych przypadków niezgodności oraz krajowych planów działania mających na celu zapobieganie ponownemu wystąpieniu takich przypadków.

Wyniki kontroli urzędowych przeprowadzonych przez państwa UE oraz kontroli przeprowadzonych przez Komisję w organach krajowych wskazują, że istnieją systemy kontroli i że zapewniają one poziom zgodności zgodny z wymogami bezpieczeństwa żywności i pasz oraz zdrowym rynkiem wewnętrznym UE. Niemniej jednak w ramach kontroli przeprowadzonych przez Komisję stwierdzono niedociągnięcia i dalsze możliwości poprawy.

Systematyczne działania następcze Komisji w związku z zaleceniami z audytu pokazują, że organy krajowe zasadniczo wprowadzają środki naprawcze niezbędne do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

⁽²⁰⁾ [Rozporządzenie \(UE\) 2017/625](#).

Działając na zasadzie partnerstwa z organami krajowymi, Komisja w dalszym ciągu wspiera stałe ulepszanie systemów kontroli urzędowych poprzez sieci ekspertów krajowych i [inicjatywę „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”](#).